

Cursus in de kantine

FOTO: TON VAN DEN BORN

▲ *Cursisten in de kantine van rozenkwekerij Bijman in Obdam*

Aoc's organiseren duizenden cursussen per jaar. Mensen komen in de avonduren naar school of iemand komt vanuit school naar het bedrijf. Zoals bij de vervolgcursus Teelt van Rozen in Obdam.

De etensresten zijn van tafel geveegd en de asbakken geleegd. De kantine van rozenkwekerij Bijman in Obdam is schoon. Erik Bloemen, cursusleider, heeft er een projector klaargezet en een flapover. Twaalf cursisten komen binnen, afkomstig van drie rozenkwekerijen. Vandaag is de derde van vier bijeenkomsten; de vervolgcursus Teelt van Rozen. Elke bijeenkomst, 2,5 uur lang, is op een andere plek. Daniëlle van der Laan (28) – Daan noemen ze haar op het bedrijf – werkt op het bedrijf waar vandaag de cursus plaatsvindt. Ze wijst waar mensen koffie en thee kunnen vinden. Het is enigszins schikken in

de kantine, maar iedereen, drie vrouwen en negen mannen, kan een plekje vinden. Met de cursusmap op schoot en de pen in de aanslag. “Weten jullie nog wat apicale dominantie is?” vraagt Erik Bloemen, de cursusleider. Na de eerste bijeenkomsten zijn de naambordjes verdwenen. Klaas, Margriet, Jack, José, Ferry; de meeste namen zijn voor Erik wel blijven hangen. “Dan gaan de hormonen werken,” antwoordt Pascal. Gelach in de kantine. Teelt van rozen is een van de ruim honderd cursussen die er jaarlijks vanuit het Clusius College in Hoorn worden georganiseerd. Totaal melden zich voor die cursussen zo'n 1500 cursisten. De piek ligt in januari en fe- →

FOTO: TON VAN DEN BORN

▲ Oogstwerkzaamheden in de kas

bruari, vertelt Piet Vlaming, cursuscoördinator. Ongeveer de helft van de cursussen vindt plaats op school, de rest buiten de deur. Kosten, gemiddeld zo'n 60 euro per dagdeel per cursist, zijn afhankelijk van de grootte van de groep, de inhoud, de docent, eventuele excursies en of er bijvoorbeeld een lunch bij zit.

Voor deze cursus is vanuit de school in Hoorn contact gelegd met rozenkwekers in de omgeving. Er zijn eerder basiscursussen over de rozenteelt geweest en er bleek behoefte aan een vervolgcursus.

Beste resultaat

"Interessant", vindt Daniëlle de cursus. De eerste twee bijeenkomsten gingen over zaken zoals het klimaat in de kas, over instrueren van personeel, over gewasonderhoud en over pluizen (uitbreken van zijscheuten). Vandaag staat knippen en bemesten op het programma. Telkens is er ook een rondleiding over het bedrijf. Een mooie gelegenheid om bij elkaar in

de keuken te kijken. "Het is leuk om te zien hoe andere bedrijven werken", zegt Daniëlle. "Ze hebben andere rozen, andere substraten, andere methoden."

Als scholier kwam ze met bloemen in aanraking. Ze had een bijbaantje op een anjerkwekerij. Ze koos voor mbo administratie, maar "had ik geweten dat ik in de bloemen terecht zou komen, dan was ik wel naar een groenschool gegaan."

"Leuk werk," zegt ze over haar leidinggevende baan in de rozenkwekerij. Ze zit nu zeveneneenhalf jaar bij Bijman. Ze geeft er leiding aan veertien mensen in de kas en 22 scholieren op zaterdag. "Veel afwisseling. Het is mooi om met een team een product te maken en daarmee zo goed mogelijk voor de dag te komen. Dat begint in de kas, gaat dan naar de schuur en komt uiteindelijk op de veiling." Met succes, getuige de prijzen die de rozenkwekerij bij jurybeoordelingen heeft weggesleept. Aan de muur in de kantine hangen de oorkondes.

Waarom ga je zo'n cursus doen? Stuur het bedrijf je, wil je meer gaan verdienen of ga je omdat iedereen gaat? "Ik wilde weten waar ik mee bezig was," vertelt Daniëlle. "Omdat ik leiding geef, vind ik ook dat ik moet weten hoe het allemaal werkt en hoe je het beste resultaat kunt krijgen." Ze heeft eerder cursussen gevolgd over fysiologie en herkenning van ziekten en plagen. Haar doel is duidelijk. "Het belangrijkste is dat ik het werk in de kas goed uitvoer."

Gedegen achtergrond

"Hoe knippen jullie?" Er is niet een methode om rozen te oogsten, zo blijkt. Vroeger op onbelichte bedrijven ging het per seizoen anders, het is bovendien soortafhankelijk en vooral ook bedrijfsafhankelijk. Maar de knip bepaalt hoe en wanneer de roos weer gaat uitlopen. En of je wellicht zeven keer of acht keer in een jaar kunt oogsten.

"Om goed te knippen heb je vakmensen nodig", zegt Bloemen. "Die zijn duurder dan scholieren en uitzendkrachten. Goede vakmensen zijn lastig te vinden. Maar het kan veel verschil maken als je de scholieren goed kunt uitleggen hoe ze moeten knippen en waarom ze kort op het oog

moeten snijden. Het idee is niet dat we allemaal bioloog worden, maar dat je gereedschap hebt om mensen op de rozenkwekerij goed te begeleiden."

Hij praat vanuit een gedegen achtergrond. Veel cursusleiders komen van buiten de school, zeker de helft, schat Piet Vlaming. "De meeste docenten zijn breder georiënteerd. Voor plantenfysiologie hebben ze de kennis in huis, maar als het om een meer gespecialiseerde cursus gaat, zoals de rozen cursus voor gevorderden, dan moet je iemand hebben die er dagelijks inzit."

Bloemen heeft een eigen bedrijf, een adviesbureau voor teelttechniek. Hij heeft de middelbare en twee jaar hogere tuinbouwschool gedaan, daarna een derdegraadsbevoegdheid bij de Stoas gehaald en een tijdje in het onderwijs rondgelopen. Hij heeft al veel cursussen gegeven. Ook voor andere aoc's zoals Terra, Groenhorst en Friesland.

"Hoe meer discussie, hoe liever. Met de groepen cursisten komt er dan langzamerhand wisselwerking. Je kunt zo de cursus ook beter op maat snijden." Dat is niet altijd even eenvoudig, vindt hij. "Met heterogene groepen en grote niveaoverschillen is het lastiger om iedereen te bereiken."

Apicale dominantie

Klaas Doef (57) is een ander type cursist dan Daniëlle. Hij werkt al sinds 1980 in de rozenteelt. Toch verheldert de cursus wel, zegt hij. Doef krijgt nieuwe ontwikkelingen en nieuwe inzichten aangereikt. Zijn vorige cursus is een jaar of zestien geleden. Onderwijs is dan ver weg, "maar het valt niet tegen."

Hij twijfelde aanvankelijk even. Het gebeurt ook wel dat een bedrijf mensen verplicht een cursus te volgen, maar dat was bij hem niet het geval. Doef heeft geen spijt. "De meeste cursisten komen omdat ze het zelf willen", zegt Vlaming. "Hebben ze geen zin, dan heeft de cursus meestal ook geen zin."

Daar ziet het vandaag niet naar uit. Al was het maar vanwege de apicale dominantie. Dat wil zeggen dat de eindknop, die hormonen naar beneden stuurt, groei en uitloop van lagergelegen knoppen onderdrukt. ☞

Ton van den Born